

SUKUPUOLIKASVATUS

Yhä yleisemmin on jo oivallettu, että kouluissa on oppilaille annettava opetusta sukupuoliasioissa, niin että he oppivat niitä oikein ymmärtämään voidakseen sitten välttää sukupuoliväärinkäytöksestä johtuvia vaaroja. On aivan oikein huomautettu, että lasten on parempi saada näistä asioista opettaajiltaan ja vanhemmiltaan opettavia ja puhtaassa mielessä annettua selityksiä ennen kuin huonot toverit ehtivät heidän mielikuvituksensa pilata ikänsä selityksillään. Yhdysvaltain yleinen terveysvirasto on nyt ryhtynyt keräämään tilastoja saadakseen selville, mihin alkaen viimeistään sukupuolopetusta olisi annettava, ettei se tulisi liian myöhään. Täähän asti ei ole juuri mitään tilastoa olemassa siitä missä iässä sukupuolilaitteita enimmäkseen hankitaan.

Ne vähäiset tilastot, mitä on olemassa, osoittavat, että suuri osa lapsista jättää koulun jo kauan ennen sitä ikää, jossa sukupuolopetus tavallisesti annetaan. Tähän asti kotoista tiedoista päätetään näyttää siltä, että jo viiden- ja kuudentoista vuoden vanhoissa pojissakin tavataan sukupuolilaitteita. Enimmäkseen näitä 19 ja 23 ikävuoden välillä olevissa nuorukaisissa. Kahdenkymmenen kolmannen ikävuoden jälkeen vähenee niiden lukumäärä yhä nopeasti kuin se oli noussutkin. Naisissa tapahtuu tämä kaikki kahta vuotta nuoremalla iällä. Ikä 16—23:een ikävuoteen on hyvin tärkeä ikäkaus, sillä silloin loppuu tavallisesti koulunkäynti ja monet menevät naimisiin. Ellei sukupuolopetusta ole ennen tätä ikää annettu, on se liian myöhäistä.

SVENSEN, ORE.

Ei ole pitkään aikoihin näkynyt Toverittaren palstoilla mitään täältä meidän kylästä. Hommassa sitä silti ollaan. On se Toverittaren kirjenvaihtajakin ollut, mutta ei silti ole kirjoitusta näkynyt. Nyt uudeltavuodelta sain minä tämän tehtävän huolekseni, niin koetan tässä jotain pakista.

Osaston toiminta on täällä vilkastumaan päin. Olemme koettaneet hommata iltamia tämän tästä, vaikka meillä on vielä pieni joukko, jotka ottavat osaa toimintaan, mutta he oikein innolla toimivat sillä toivomuksella, että joukkomme kasvaa päivä päivältä. Täällä kyllä on paljon, jotka seisovat syrjässä vielä tänä päivänä kaikesta osaston hommasta. Minun hartain toivomukseni olisi, että jo ensi kokouksessa te yhtyisitte osastoon ja rupeaisitte toimimaan sen suuren päämäärän saavuttamiseksi. Jättäkää jo viimeinkin semmoisten eri seurojen perusteleminen ja pilvien takaa haputteleminen ja toimikaa oman ja koko työväestön hyväksi.

Ompeluseura on meillä naisilla myös toiminnassa. Kokoukset on joka kuukauden kolmas torstai. Osasto niihin on melkoinen. Nyt olemme päättäneet pitää myyjäiset maaliskuun 12 p:nä. Siis pankapa naiset tämä korvanne taa ja sormet liikkumaan, että saamme paljon kassitettua valmiiksi.

Ensimmäinen ompeluseuran kokous on Tom Pessin talolla. Saapukaa silloin läheltä ja kauempaa määräpalkalle.

Ikävä tapaus sattui toveritar Mandi Greenille tammikuun 15 päivänä. Hän kaatui lautakäytävällä aivan kotinsa rappujen eteen, sillä seurauksella, että oikea käsi meni pois sijaltaan ja tärähti niin pahoin koko käsi, että ottaa pitemmän ajan ennen kuin se on entisellään. — Maiju.

SUPERIOR, WIS.

Tervehdys täältäkin pitkältä aikaa. Olen odottanut, että joku ottaisi kynän käteensä ja toittotaisi maailmalle, että täällä Superiorissa oli ko-

meat työn tempelin avajaisjuhlat joulun aikaan, aivan kolmipäiväiset. Siellä oli näkemistä ja kuulemista ja oppimista. Ei siitä ole näkynyt mitään Toverittareissa. Naiset arvelevat että onpa siitä puhuttu Työmiehessä, mutta eihän kaikille tule Työmies, mutta Toveritarta luetaan ympäri Amerikan ja Canadian, vieläpä Suomessakin. Naiset vain suhtautuvat hyvin välilläpäättömästi lehteensä, kun olen siitä ottanut puheeksi. Sen voi päättää niistä vastauksista, joita olen saanut, kun olen puhunut Toverittareista. Tuntuu, että suurin joukko lukee vain romaanit siltä. Onko nainen jo silloin loppukieltoinen taistelija, kun kulkista lehdistä lukee vain ne kevyemmät kirjoitukset? Minä vain kysyn.

Suomen punaorpojen hyväksi pidettiin illamat tammik. 23 p. Yleisöä olisi saanut olla niin arvokkaassa tilaisuudessa paljon enemmänkin. Nyt on kyllä huono aika ja ihmisillä vähän rahaa, mutta sittenkin joutaa sitä joutaviin asioihin, korttipeliin y.m. mieluummin kuin työväen hyväksi. H. Koski puhui ilmatilaisuudessa illan merkityksestä. Puhui myöskin Pietarin verisunnuntaista, joka oli tammik. 22 p. ja myös viittasi, että samana päivänä oli Marntsin karkotuspäivä. Näistä juhlilla muodostui moninkertainen muistopäivä. Arne Halonen puhui myös Suomen luokkasodasta ja sen vankeiluoloista. Sitten oli ohjelmassa runo, vitulusoelo ja laulua. Lopuksi esitettiin yksinäytöksinen murhenäytelmä "Murtovarkaus".

Ompeluseuran naiset hommaavat illaman tammikuun 30 p. kun saavat varoja, alkaakseen taas toimintansa. Kaikki naiset mukaan! Maiju.

NORPORT WASH.

Juolahti mieleeni, että piiriin jonkun rivin Toverittareiden pitkästä aikaa ja tervehdin Toverittaren laajaa lukijakuntaa.

Tämä on pieni farmikylä, jossa enimmäkseen asuu suomalaisia ja joka osa muun kielistä väkeä. Tämä paikka on erittäin luonnon ihana, sijaitsee Columbiarjoen varrella. Täällä on m. m. koivupuuta runsaasti, jota ei ole kaikkialla. Täällä vain a-herramme vuoren syrjässä, teemme työtä ja elämme päivästä päivään, eikä saa muuta kun huonon toimeentulon, jos saa sitäkään. Toiset sensijaan nauttivat työntölokset ilman vaivaa. Se on tavallaan meidän oma syympä, kun annamme kaiken noin tapahtua. Siihen on syynä suuri tietämättömyys, kun ei työläiset huomaa kurjaa asemaansa. Toivoisin näkeväni sen ajan, kun laiskurit joutuvat tekemään työtä niinkuin me nyt teemme. Siinä toivossa elän. Tervehtien: — Joku.

FORT BRAGG, CAL.

Uuden vuoden tervehdys kaikille Toverittaren lukijoille isoille ja pienille. Niin, nyt me lähemme talustelemaan uutta vuotta tietämättä kukaan mitä tämä vuosi tuo meille tullessaan, vaan toivon onnea alkuvuodelle ja yhteisymmärrystä köyhällisten luokkatalustelussa.

Naisien ompeluseuran kokous pidettiin tammikuun 13 p., jossa oli virkailijain vaalit, vaan ei saatu kaikkia virkailijoita valtuiksi, kun osasto kokoukseen oli liian pieni. Muistakaa naiset seuraavaa kokousta, joka pidetään 27 p. ja pitääkää mielesänne, että kokoukset pidetään joka toinen torstai ja järjestäkää asiaanne niin, että voitte uhrata hetken omaa asiaanne puolesta, sillä paljon on osastomme naisiakin, jotka eivät kulje kokouksissa. Joulukin on ollut ja mennyt menojaan kaikkinä kiireineen ja touhuineen ja olihan tuota hommaakin, siellä juhlittiin oikein koko viikko ja toveri T. Tuominenkin oli tilaisuudessa ja puhui useampana iltana. Yleisö näkyi oikein innostuksella seuranneen toveri Tuomisen pu-

hetta. Viimeisenä iltana oli isompi kuullakunta kuin oli koko ajalla.

En voi olla mainitsematta niistä naisten ompeluseuran iltamista, sillä eihän ne kovin vähin menneet, nimittäin tulojensa puolesta, tulot olivat \$293.55, menot \$18.55, siis voitto \$275.00. Se on sievä summa! Koltakapa naiset edelleenkin ahkerasti toimia, että saataisi kesällä taas oikein isot myyjäiset.

Osaston kokouksessa, joka pidettiin 16 p. tammik. päätettiin pitää illamat Suomen Puna-Orpojen hyväksi 29 p. tammik. ja samassa tilaisuudessa on näytöskappale, jonka nimeä en ole saanut tietooni. Seuratkaa Toverista paikkakuntautuisia, sillä Toverin kirjenvaihtajalla on parempi tilaisuus saattaa asioita maailmalle. — Aino.

DETROIT, MICH.

Tervehdys kaikille Toverittaren lukijoille täältä suurkaupungin elämästä. Työttömyyttä täällä on suuressa määrässä. Fordin iso tehdas on seisotettu, eikä tiedä, milloin se taas alkaa käyntiin. Palvelijat ovat täällä työn puutteessa, ei tahdo nykyään siläkään alalla kelvata työvoima. Mutta eiköpähan vielä tule emännille palvelijain puute. Nyt he ovat niin vaativalaisia, että jo pitäisi olla koulun käynyt ennenkuin palvelukseen kelpaa. Ajattelen, että kyllä sitä osaa tehdä taloustyötä ilman korkean koulun käyntiäkin. On silloin hyvä vaahtaa kaikkea, kun on työn kysyjä kyläsi. Eipä nyt muuta tällä kertaa. Toista lisää.

Ensikertalainen.

FAIRPORT HARBOR, OHIO.

Päätin kirjoittaa Toverittareen täältä "pimeästä" Fairportista sen takia kun tännekin tulee 54 Toveritarta. Tosiaan vähän näin suureen suomalaiseseen asutukseen. Ja moitetta kuuluu, kun ei koskaan ole täältä uutisia.

Vaan kyllä täällä sentään toimitaan kokolalla. Jouluna näytettiin "Hevospalmen", joka jäi yleisön suosioon. Seuraava kappale on "Virkestysmaka", joka näytettiin t.k. 22 päivänä.

Ompeluseura on toiminut kiitettävästi ja jouluna tilitti osastolle \$100. Ja olihan meillä viime lauantaina "Kala Kukko"-illamat. — Kilpailtiin kuka syö kalakukon ja arvaahan sen tletysti, että tytöt ja pojat. On sentään pieni osa nuorista miehistä täälläkin, jotka tietävät mitä liikettä on kannatettava. Tämäkin kylä pitäisi olla kuiva, mutta on parisenkymmentä puolitain julkisia viinakauppoja. H. L.

SAN FRANCISCO S. S. OSASTO

—toimii—

SUUREN ILTAMAN KARJALAN KOMMUNIN HYVÄKSI HYVÄLLÄ OHJELMALLA.

Työv.-yhdistyksen talolla, 20 Flint St.

SUNNUNTAINA, HELMIKUUN 6 PÄIVÄ

Alkaa kello 5 iltapäivällä.

Ovilippu 50 senttiä.

TAAS SAAPUNUT

suuri lähetys ihanuudestaan kuuluisia Californian Ruusuohjelmaa. Lähetys käsittää monta eri väriä, siis sopivia kaikenikäisille naisille. Tilaukset täytetään heti. Hinta \$2.00.

TOVERIN KIRJAKAUPPA

Box 99,

Astoria, Ore.

SAWYER, SASK.

Tervehdys Toverittaren lukijoille lähellä ja kaukana. Ei ole nyt näkynyt täältä kirjoituksia lehdesämme pitkäin aikaan. Mrs. Aino Mäki joskus on kirjoitellut, mutta hänkin näyttää valenneen. Miksi?

Ilmat täällä ovat kauniit talvi-ilmoiksi, eikä lunta ole tuskin niin paljon, että reki luistaisi. Täällä hiljaisuudessa rientää talvi ohi nopeammin, kun ei aina tuiskuta ja tuule, niinkuin se täällä tapaa tehdä. Osasto toimii hiljalleen, kokouksia on pidetty joka kuukausi. On toisinaan pidetty iltamiakin, vaikka ei me niin suurin aikaan saada, kun joukkomme on niin pieni. Emme kumminkaan unhoita mihin joukkoon kuulomme.

Toveritar Ida Perällä on mennyt Menahgaan, Minn., O. Jurvan parantolaan parantamaan itseään. Samasta taudista on hän enemmän ollut leikkattavana, mutta ei ole päässyt terveksi. Ehkä hän nyt onnistuu paremmin.

Mrs. ja Mr. Oja ovat lähteneet Yhdysvaltoihin. Mrs. Oja myöskin sairauden takia. Toivon, että palaatte luoksemme terveinä, sillä teitä tarvitaan joukkossamme. Toverillisesti: H. S.

PHELPS, WIS.

Siitä olen kuullut pahaa motinaa, kun ei täältä näe uutisia Toverittareissa. Siinä syy, kun ei kukaan niitä ole sinne lähettänyt. Osasto viime kokouksessa valitsi minut poistamaan tuon epäkohdan.

S. s. osasto toimii, vaan jäsenmäärä on pieni ja siihen taas lienee syynä pitkät matkat. Laiskuus vielä lisää noita matkoja. Naiset eivät ole tarmokkaasti toiminnassa mukana, ainoastaan neljä, jotka ovat uskaltaneet vetäjä taistelukintaa käsiinsä. Ollisi suotava, että lasten äidit täälläkin huomaisivat, mikä osa heille kuuluu nousevan sukupolven kasvatuksessa. Olosuhteet eivät parane sillä, kun kädet ristissä sanotaan, että kylähän sinne pitäisi mennä, mutta se on niin kaukana, että en minä viitsi. Toivon, että nyt alkaneena vuonna uusilla voimilla rynnätään eteenpäin. Pirkku.

+++++
+ NEW YORKIN SUOM. NAISTEN +
+
+ OSUUSKOTI +
+ JA PAIKANVÄLITYS-TOIMISTO +
+ 241 Lenox Ave. & 122 St. +
+
+ Telefoonit: 813 Morning side +
+++++